

UNAPREĐENJE PRISTUPAČNOSTI SAOBRAĆAJNOG SISTEMA GRADA NOVOG SADA

Valentina Mirović, Miodrag Počić

SAOBRAĆAJNA STUDIJA:

Primena koncepta „dizajn za sve“

na javnim saobraćajnim površinama i u javnom prevozu

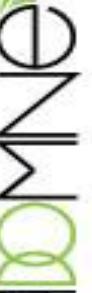
iz ugla bezbednosti saobraćaja na putevima na teritoriji Grada Novog Sada

- **Investitor:** Grad Novi Sad – Gradska uprava za saobraćaj i puteve
- **Godina realizacije:** 2018.
- **Dokumentaciona osnova:**
 1. Strategija pristupačnosti Grada Novog Sada 2012-2018.
 2. Akcioni plan pristupačnosti Grada Novog Sada 2013-2018.

Osnovni ciljevi studije:

- Analiza postojećeg stanja javnih površina i javnog prevoza sa aspekta pristupačnosti i mogućnosti primene koncepta „dizajn za sve“ putem snimanja, merenja i opservacije na terenu;
- Analiza mišljenja i potreba/zahteva građana za pristupačnošću kroz anketiranje;
- Izrada smernica i predloga mera za dopunu Strategije pristupačnosti Grada Novog Sada u delu koji se odnosi na sektorsku grupu 1. – Javne površine i javni prevoz.
- Izrada predloga mera i odgovarajućih unificiranih tipskih rešenja sa aspekta pristupačnosti i dizajna za sve (u skladu sa rezultatima analize stanja i podacima dobijenih anketiranjem građana), koja će se praktično primeniti na teritoriji grada.
- Predlog i uspostavljanje sistema kontrole realizacije predloženih mera i praćenje efekata nakon realizacije.

Informaciona osnova:

- Istraživanje putem anketiranja osoba sa invaliditetom (OSI), stanovnika N.Sada i prigradskih naselja;
- Ciljevi:
 - Utvrđivanje osnovnih zakonitosti i karakteristike kretanja OSI;
 - Utvrđivanje stavova OSI u pogledu unapređenja saobraćajnog sistema grada.
- Anketiranje je realizovano tokom maja 2018. godine, merodavnim radnim danima (utorkom, sredom ili četvrtkom), i neradnim danima (subota ili nedelja).
- 308 ispitanika
- Anketiranje je obavljeno sa građanima koji imaju neku vrstu invaliditeta, starijih od 6 godina.
- Primenom delimične proporcionalnosti, projektovanim mapama sa saobraćajnim zonama i distrikta, vodilo se računa da se obuhvati što više zona koje bi bile raspoređene u svim delovima grada i naseljenim mestima u kojima je rađeno istraživanje, kako bi se dobila popunjena mreža putovanja u što većem broju saobraćajnih zona i pripadajućih distrikata.

Upitnik za terenska istraživanja:

- **Prvi deo** - sadržao je grupu pitanja kojima su prikupljeni socio-ekonomski podaci o učesnicima istraživanja, njihovom domaćinstvu, uključujući i one faktore koji su opredeljujući za izbor sredstava putovanja i mogućnostima veće mobilnosti OSI;
- **Drugi deo** - činio je dnevnik njihovog 24-časovnog putovanja, tokom jednog radnog dana, i
- **Treći deo** - činio je dnevnik 24-časovnog putovanja ispitanika, tokom jednog neradnog dana.

Način projektovanja uzorka, veličina uzorka, slučajnost uz primenu metodološkog koraka, uz primenu istraživačke rezerve, omogućilo je analizu dobijenih podataka po teritorijalnoj raspoređenosti, po polu, starosti, obrazovanju, zanimanju i vrsti invaliditeta.

Kategorije invaliditeta:

r.br	Vrsta invaliditeta	%
1.	Oštećenje sluha i/ili govora	11,4
2.	Oštećenje vida	9,4
3.	Mentalni invaliditet	12,7
4.	Hemiplegija, paraplegija, triplexija i kvadriplegija/tetraplegija	3,9
5.	Paralize (dečija cerebralna paraliza, dečija paraliza)	7,8
6.	Poremećaj funkcijanja nervnog sistema	8,4
7.	Mišićna distrofija	1,9
8.	Trajne povrede ili aputirani delovi gornjih ekstremiteta	13,0
9.	Trajne povrede ili aputirani delovi donjih ekstremiteta	24,0
10.	Osobe malog rasta (ahondroplazija)	1,0
11.	Ostalo (diskleksija, astma, šećerna bolest, alergije)	6,5
UKUPNO		100

Osnovne karakteristike putovanja OSI:

- Mobilnost
- Raspodela po vidovima (načinima) putovanja
- Raspodela po svrhama
- Vremenska i prostorna raspodela putovanja.
- Specifičnost zahteva za putovanjem

Raspodela po svrhama (motivima) putovanja:

Svrha putovanja	Svi ispitanici	I grupa	II grupa
Redovan posao	7,7	2.21	0.5
Škola/fakultet	3,1	1.71	2.6
Kuća/stan	38,4	39.9	39.3
Službena poseta	1,8	0.72	0
Kupovina	13,8	13.04	10.7
Korišćenje usluga	14,5	19.08	23.5
Izlazak/razonoda	7,6	7.73	8.2
Rekreacija	1,8	2.4	3.1
Prevoz drugog lica	1,9	2.2	0
Privatna poseta	5,1	6.8	7.7
Ostalo	4,1	4.36	4.6
Ukupno	100	100	100

Ceo grad	%
1. Posao	12.07
2. Škola	6.26
3. Kuća/stan	42.33
4. Službeno	1.01
5. Kupovina	10.65
6. Korišćenje usluga	5.96
7. Izlazak/razonoda	4.89
8. Rekreacija	2.89
9. Prevoz drugog lica	1.99
10. Privatna poseta	6.78
11. Ostalo	5.18
Ukupno	100.00

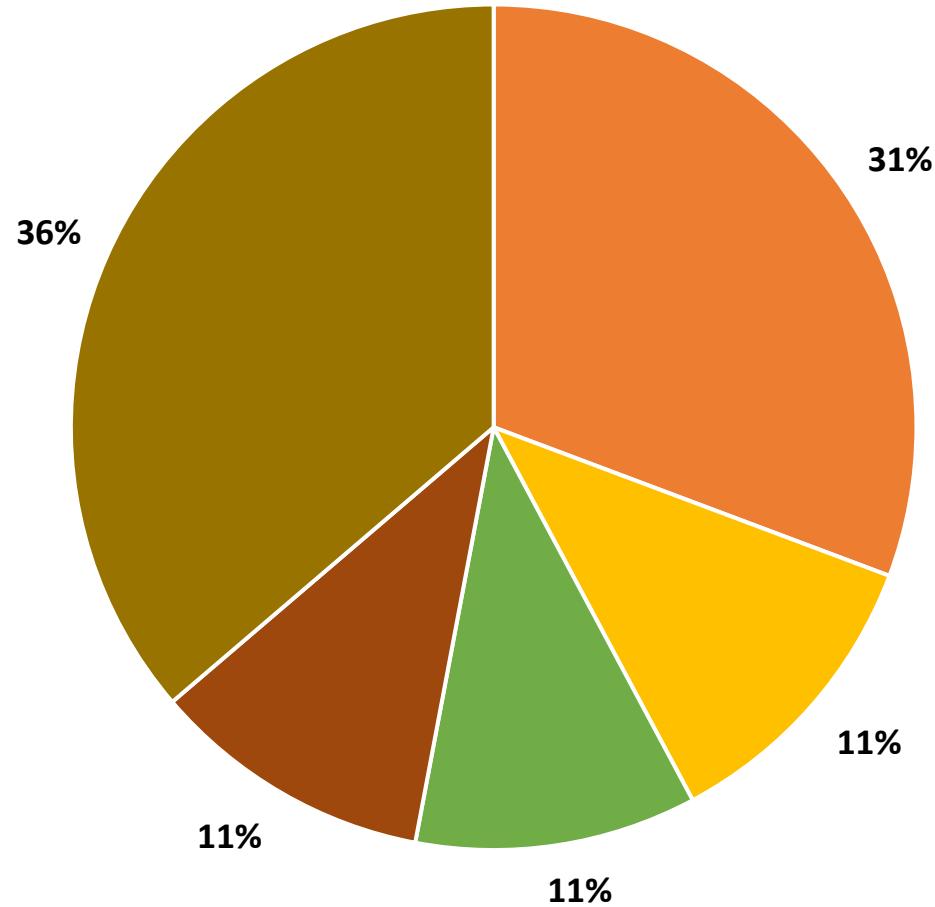
Vidovna raspodela – Modal split:

Sredstvo putovanja	Svi ispitanici	I grupa	II grupa
Pešice (ceo put)	41,3	32,4	15,3
Biciklom	3,3	1,2	0,0
Skuter/motor	0,2	0,5	0,0
Putnički autom. (vozač)	10,0	5,1	0,0
Putnički autom. (putnik)	18,9	24,6	31,6
JGSP	15,0	5,8	0,0
Taxi	0,7	0,5	0,0
Autobus, minibus firme	0,3	0,0	0,0
Železnica	0,0	0,0	0,0
Specijalnim prevozom za OSI	2,4	7,0	13,8
Mehaničkim invalidskim kolicima	5,5	15,9	29,6
Motornim invalidskim kolicima	2,4	7,0	9,7
Ostalo	0,0	0,0	0,0
Ukupno	100,0	100,0	100,0

Faktori veće mobilnosti:

- Saobraćajna infrastruktura
- Objekti
- Informacije i komunikacije u saobraćaju
- Usluge u saobraćaju
- Drugo

Predlozi mera:

Ispitanici su bili zamoljeni da navedu predloge šta uraditi na putanjama kojima su se oni kretali u danima za koje su vodili dnevnik, kako bi se poboljšao kvalitet i bezbednost putovanja ali i povećala njihova mobilnost.

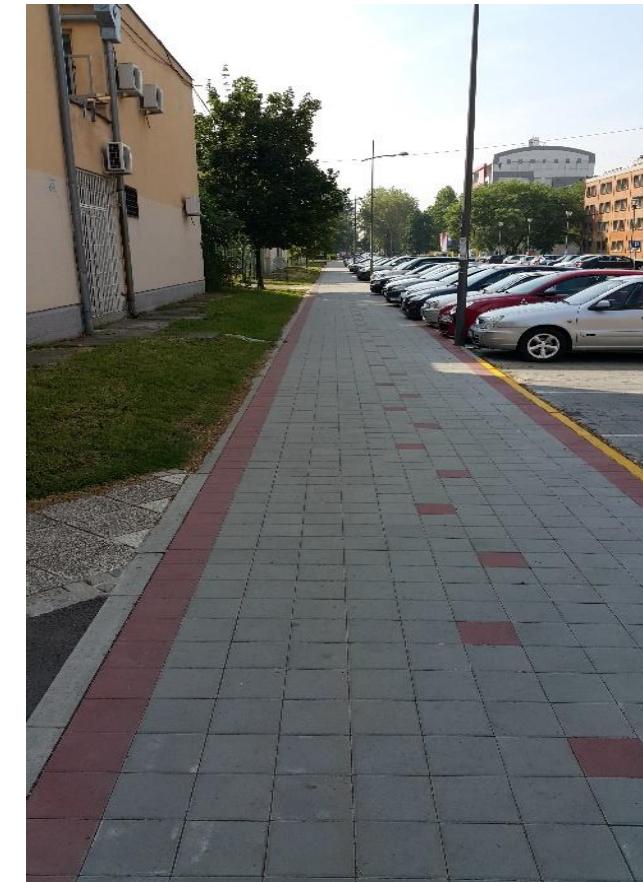
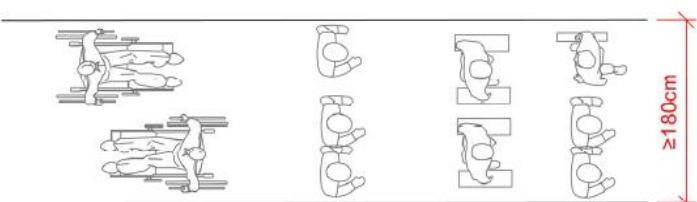
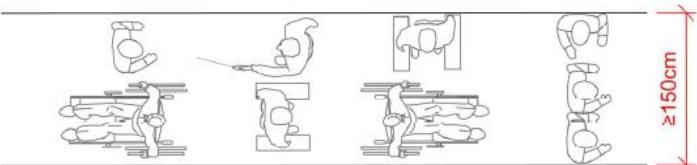
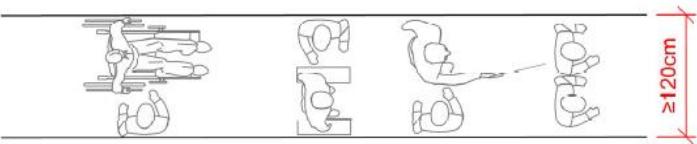
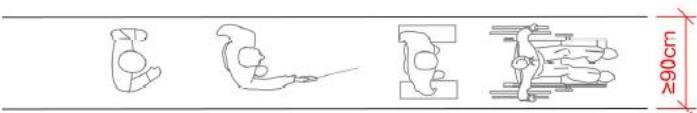
Prepreke sa kojima se najčešće suočavaju:

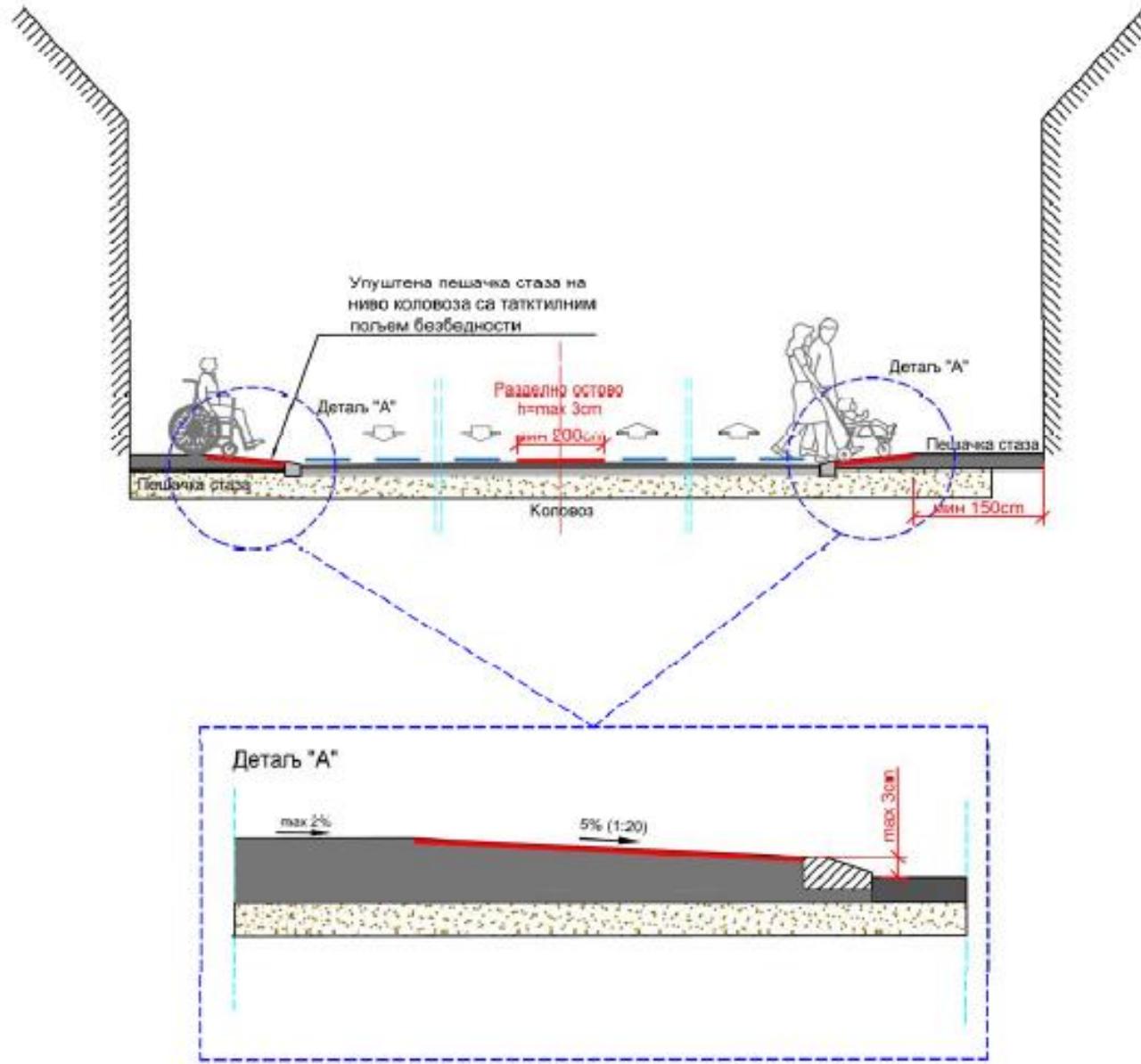
- Nedovoljan broj pristupačnih pešačkih staza, ulica, prelaza – neadekvatna dimenzionisanost;
- Opterećenost putanja kretanja sa različitim prerekama i stacionarnim saobraćajem;
- Nedostatak pristupačnih informacija u sistemu javnog prevoza putnika;
- Nepristupačna sredstava javnog prevoza i linija

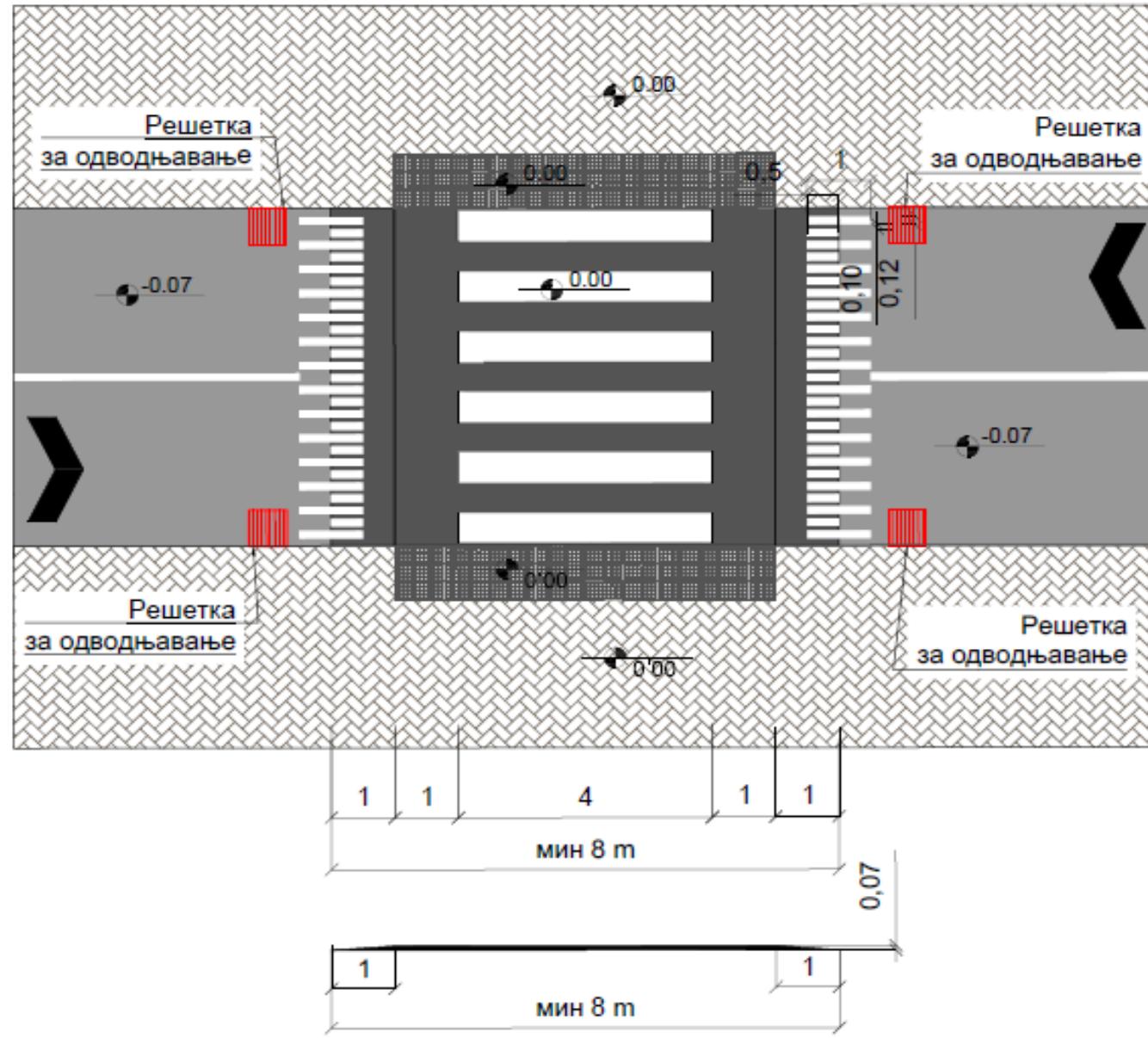
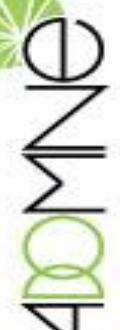
Predlozi mera:

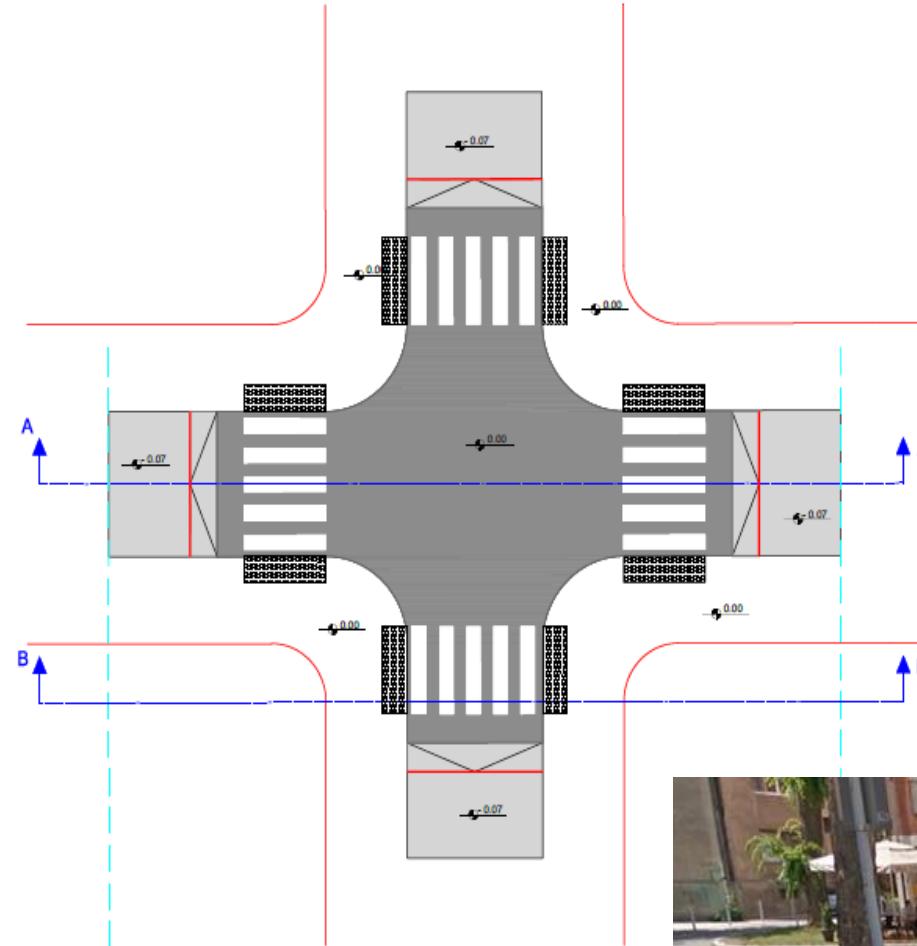
Predlozi mera dati su u odnosu na analizirane elemente gradskih komunikacija:

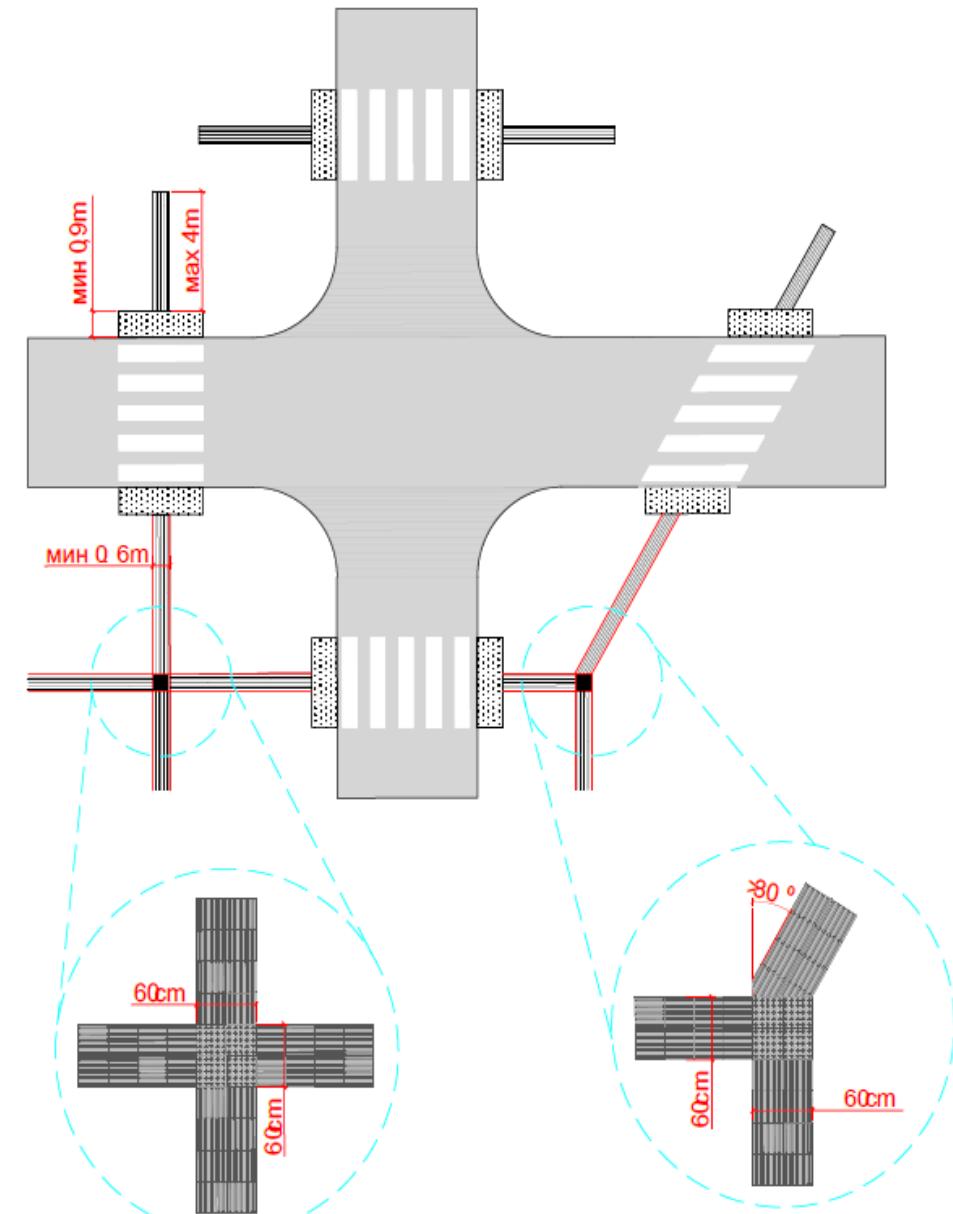
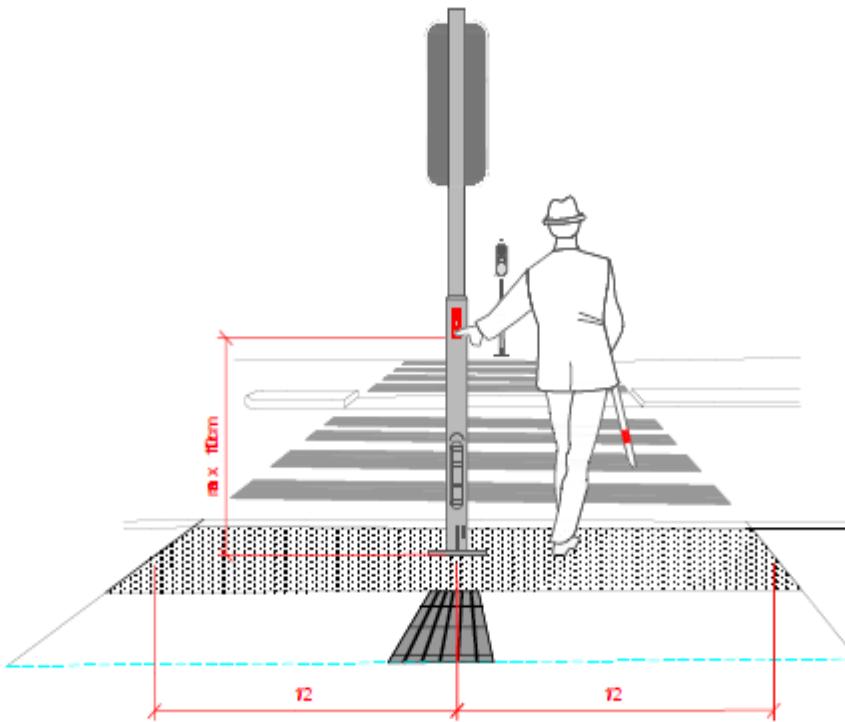
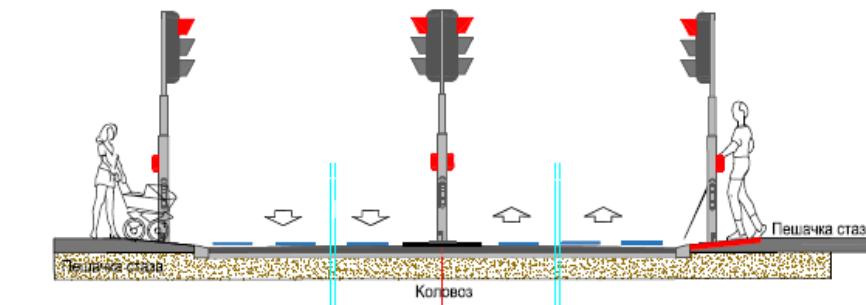
- **Pešačke tokove;**
- **Raskrsnice;**
- **Saobraćajnu signalizaciju i opremu;**
- **Stacionarni saobraćaj;**
- **Javni prevoz.**

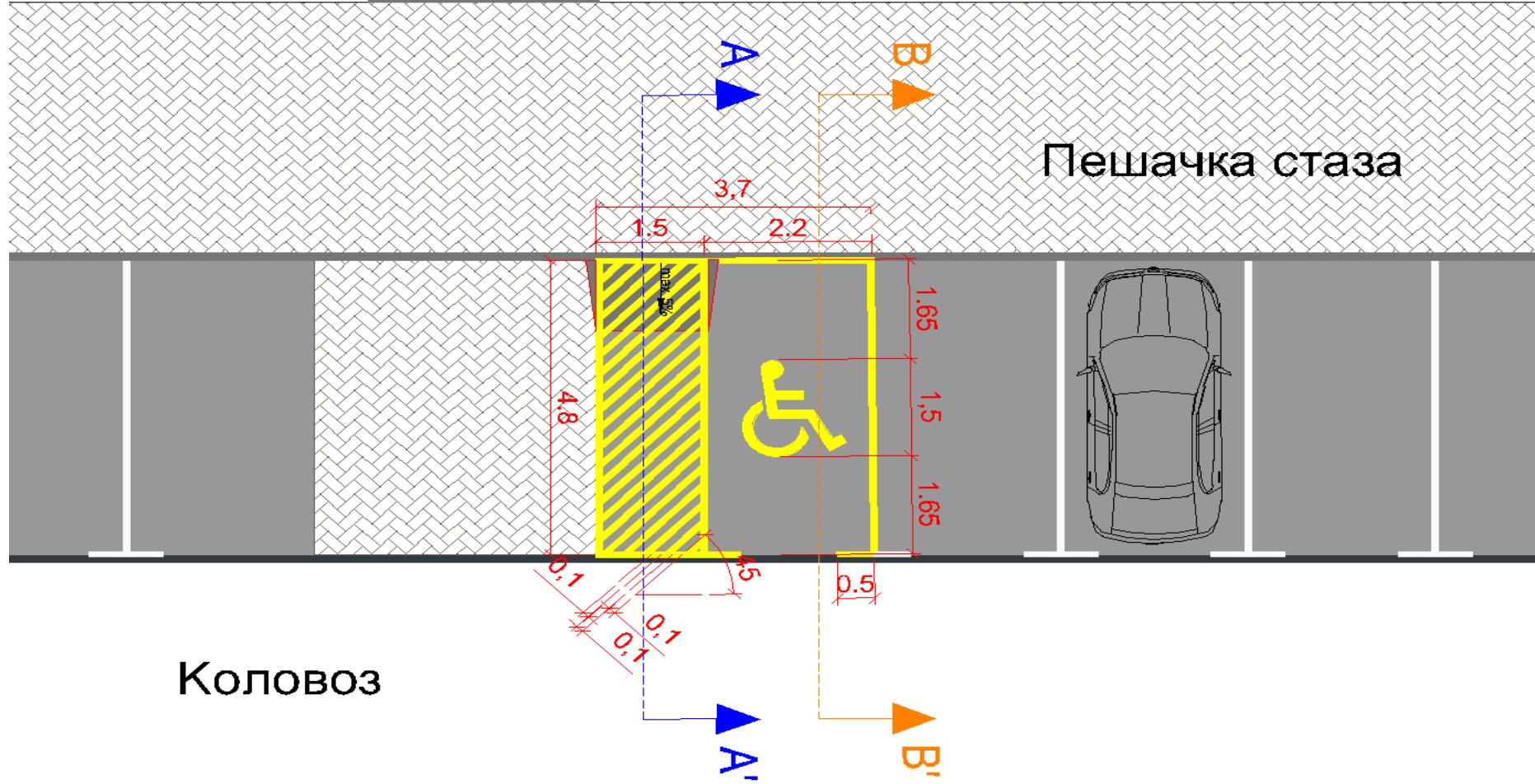

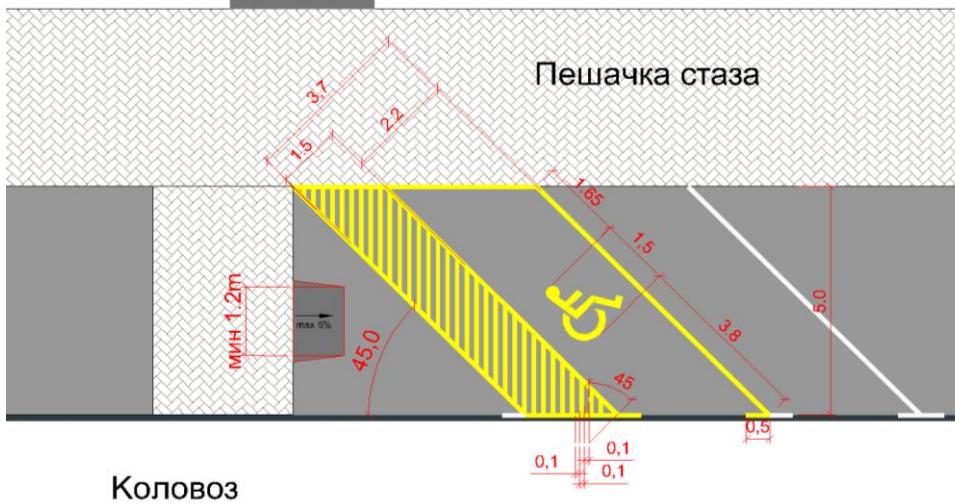

Улаз у објекат

Улаз у објекат

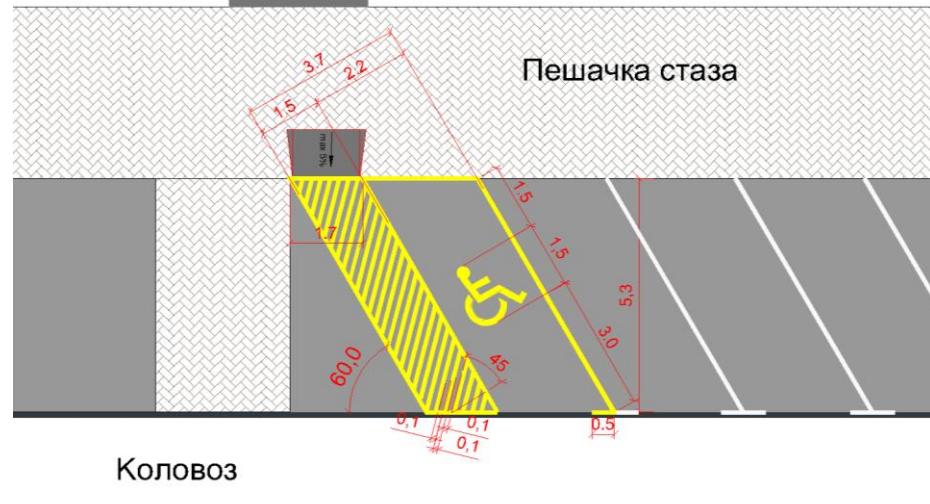
Коловоз

Улаз у објекат

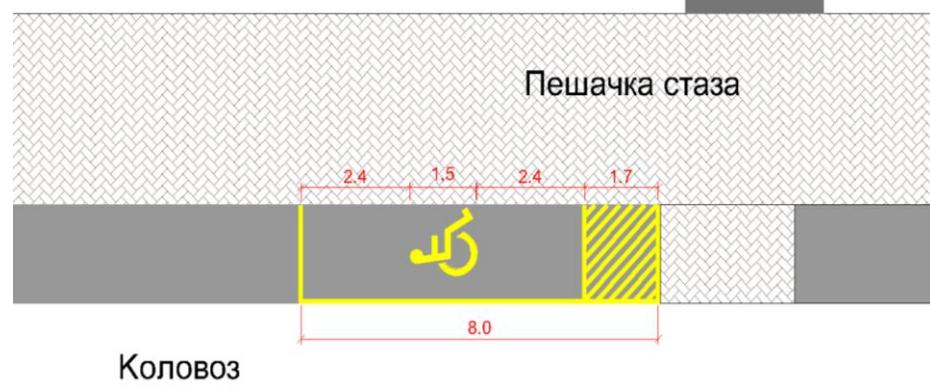
Коловоз

Улаз у објекат

Коловоз

Улаз у објекат

Коловоз

Zaključak:

- Prednost uvek treba dati strateškom planiranju umesto pojedinačnim akcijama;
- Sprečiti stvaranje novih barijera, a stare uklanjati po fazama;
- Promeniti način viđenja problema – dizajn za sve;
- Usvojiti pristupačnost kao merilo kvaliteta planiranja i izgradnje;
- Razbiti “mit” da je pristupačnost “skupa”;
- Uključiti ‘pristupačnost i dizajn za sve’ u svaku lokalnu javnu nabavku, plan, rekonstrukciju ili održavanje objekta, ugovor;
- Koordinirati akcijama i obezbediti kontinuitet akcija;
- Unapređenje znanja (obuka) i konsultovanje;
- Unaprediti sistem lokalne kontrole ispunjenosti standarda pristupačnosti i izdavanja dozvola;
- Poboljšati komunikaciju između svih aktera uključenih u proces planiranja, projektovanja, izgradnje okruženja.

Adomne d.o.o. za projektovanje i inženjering Novi Sad
Antona Čehova 1, 21000 Novi Sad
Tel/fax: 00 381 (0)21 425 021
[office @adomne.rs](mailto:office@adomne.rs)
www.adomne.rs